

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

מפי ספרים וסופרים

תרופה בדוקה ושמה תשובה

אף רופא אחד מאלה המצויים כאן אינו יודע תרופה למחלתי, עכשיו רצונך שאעמוד ואחכה עד שאחרים יימלכו בדעתם להזמין אותו רופא מפורסם, וכי מה איכפת לי מה יעשו הם? בעת שחיי בסכנה אני חייב לעשות הכל כדי להציל את חיי, ומה שאמרת שאיני יכול להיות בטוח כי אמנם יעלה אותו רופא ארוכה למחלתי, אף זה דבר של שטות הוא, כי במקום שיש סכנת נפשות, חייב אדם לעשות כל מה שבידו כדי להציל את חייו, ואפילו אין תקווה רבה לדבר.

הנמשל: כן הדבר עם אותם בני אדם שהזכרנו, אילו יודעים היו מה אנושה מחלתם ודאי שלא היו שמים לבם כלל למה שעושים אחרים, אלא היו מזעיקים מיד אותו רופא מומחה, היו מקבלים אותה תרופה בדוקה ששמה תשובה, והיו מעלים ארוכה למחלתם בלי להיגרר אחרי אותם חולים מסוכנים שאינם מרגישים ואינם שמים על לב. ועכשיו בואו והגיעו בעצמכם, שאם בחולי הגוף שאינו אלא דבר שבארעי עושה אדם נבון כל מה שבידו כדי להציל את עצמו, אפילו אינו בטוח שיש ממש ברפואה זו, בעניינים שבנפש שהוא דבר הקיים בזה ובבא, על אחת כמה וכמה שחייב אדם לעשות הכל כדי להינצל מהבלי החטא, בלי לשים לב כלל למה שעושים אחרים.

(הגה"ק החפץ חיים זיע"א)

יש בני אדם שלאמתו של דבר לא נתרחקו עדיין הרבה מדרך התורה, עמוק בלבם עדיין מהבהב הזיק היהודי וכשהם לעצמם אפשר שהיו נוהגים מנהג של יהודים כשרים, אלא מה הם רואים מעשיהם של אחרים מופקרים ופורקי עול ומתאוויים לעשות כמוהם וכל הם שוקעים לגמרי בתהום החטא. משל למה הדבר דומה לעיירה שפרצה בה לא עלינו מגיפה, וכמעט כל יושבי העיירה חלו באותה מחלה אנושה, וכל רופאי העיירה לא ידעו לה כל תרופה. אחד מתושבי העיירה שנפל אף הוא למשכב באותה מחלה אנושה, שמע כי באחת העיירות הסמוכות יש רופא גדול ומפורסם שהוא מומחה במיוחד לאותה מחלה, וכבר ריפא ממנה אלפי אנשים והציל ממש את חייהם. שלח החולה לקרוא לאחד מידידיו הטובים ואמר לו, מבקש אני ממך: סע מהר לאותה עיירה והבא הנה את הרופא ההוא בכל מחיר, כי אין אני רוצה למות. אמר לו ידידו מה לך כי תיחפז יותר מכל שאר יושבי העיירה, וכי אתה בלבד חלית במחלה זו, הרי כמעט כל התושבים חלו במחלה, מדוע לא תחכה עד אשר תבוא בדברים עם חולים אחרים, וביחד תזמינו אותו רופא שיבוא לכאן כדי שירפא את כולכם, מלבד זאת מניין אתה בטוח כי אמנם ידע הרופא ההוא להעלות ארוכה למחלה אנושה זו? ואם כן כלום כדאי לך הדבר? נתבעס החולה כעס גדול וגער בידידו בניזיפה: איך אתה עומד כאן ומרבה להג בדברים שאין להם שחר, כל חיי תלויים בשערה,

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

מצוות הביכורים זוכה לתשובה, לפי דמתאחד המצווה ולקחת מראשית כל פרי האדמה גם בראשית ברא אלוקים וכו' בשביל ישראל שנקראו ראשית, גם וייצר ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה ויפח אפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה ואז מתעורר החלק אלוקי דיש באדם מישאל כדרך אומרם מאן דנפח מתוכו נפח דזהו תכלית הבריאה וזוכה שיתגלה החלק אלו מהסתתר שנסתתר ע"י החטאים אל גלוי (וכן הובא דברי רבינו בספה"ק "תפארת שמואל").

התקרבות לכהן

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וגו' (כ"ו, ג') ומפרש"י ז"ל אשר יהיה בימים ההם, אין לך אלא כהן שבימיך כמו שהוא. פתח אומר בקדושתו, דאם היה מכיר את הכהן מנעוריו "כמו שהוא" דהוא שווה לו במצבו הרוחני ועכשיו כאשר בא עם הביכורים לאותו כהן שנתחנך בעבודה לאחר פטירת אביו הכהן הגדול, ראה שהוא מקרוב להשי"ת יותר ממנו, וזהו ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלוקיך, שמשתומם על המראה מה זאת שמפליא לעשות שמקורב יותר ממנו, אין זאת מין בחינת שנה ולא מבחי' נפש אלא מן בחי' עולם היינו דהמקום גורם, וזהו שאמר "כי באתי אל הארץ וגו'" דהארץ הוא הגורם, ומתוך כך היה המביא את הביכורים נכנס מאוד בליבו על שהיה רואה כמה המקום גורם התקרבותו של הכהן, והכהן כאשר בטל ומבוטל שאני תמיד נמצא במקום הזה, וזהו "וענית ואמרת לפני ה' וגו'" (כ"ו, ה') ומפרש"י לשון הרמת קול שניהם ירימו קולותיהם באוי ואבוי בהתמרמרות גדולה, הכהן והמביא וזהו "ולקח הכהן הטנא מידך והניחו לפני מזבח ה' אלוקיך", שגם הכהן יכול ג"כ עכשיו לומר להמביא ה' אלוקיך כמו שאמר המביא להכהן.

(מאורן של ישראל)

'הגדתי היום' פי' מה שאני מגיד היום, "לה' אלוקיך", זה בעצמו כח הקב"ה

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלוקיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו.

הכתוב מגיד שכ"כ יהיה מושפע ע"י מצוות ביכורים במטרה להכיר כח הקב"ה שיכיר בההגדה עצמה הוא מכח הקב"ה, וזה הפי' "הגדתי היום" כלומר מה שאני מגיד היום, "לה' אלוקיך", זה בעצמו כח הקב"ה.

ולזה קורים מצוות ביכורים קודם ר"ה שתפילתנו א"י"ה בר"ה יהיה בכח הקב"ה, וזה הרמז הגדתי היום דאיתא בזוה"ק (ח"ב מ"ד) וכן הובא ב"ישמח ישראל" (ר"ה אות ב') ויהי היום דא ר"ה. היינו ואני עובד בר"ה בכל של הקב"ה. וזה ג"כ ענין מצוות ביכורים כמ"ש החינוך (ד"א) ליכור ולידע כי הכל הוא מהשי"ת, ע"כ נצטוונו להביא למשרתי ביתו ראשית פרי המתבשל באילנותינו, וכתב עוד שם דע"י מצוות ביכורים נדע מאתו יתברך יגיע כל הברכות, היינו דע"י שיודעים שהכל מאתו ית"ש נתבטל כח הסט"א וזוכים לכל הברכות והישועות.

וזהו ענין אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול, דאם האדם מייחס כל עצמותו אליו ית"ש, בבחינת אני לדודי, אז ודודי לי, נתבטל כח הסט"א והשטן לא יוכל להשטין והקב"ה עושה עמו כל הטובות.

(אמונת משה)

ע"י מצוות הביכורים זוכה לתשובה

ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר ה' אלוקיך נותן לך ושמת בטנא.

הובא דברי רבינו הזקן צוקללה"ה זי"ע (הובא בישמח ישראל אות ע') דע"י

ווארט

הצדיק מעלה כל התפילות

ובאת אל הכהן אשר יהי' בימים ההם כו' וענית ואמרת. הנ"ל להבין מהו אשר יהי' בימים ההם ורש"י ז"ל פי' אין לך אלא כהן שבימך. אין לו שחר. אמנם הנה צריך להבין בענין קריאת פרשת בכורים בבהמ"ק אשר איש הישראלי הביא שנים ושלושה גרגרים בראש הטנא ועליהם יזכה לדבר דברים הרבים האלה לפני הש"י ב"ה. אך הנה נודע כי הצדיק יש לו בכחו להעלות כל הדבורים והתפללות לפני הש"י ב"ה ועל ידי ידיו יהיו כולם פורחת לעילא. וזהו שצותה התורה לבא לפני הכהן היינו הצדיק הדור אשר יהי' בימים ההם ולקח הכהן הטנא מידך רמז טנ"א הוא מבואר בספרים. (ר"ת "טעמים נקודות" אותיות) והניחו לפני מזבח ד' אלוקיך שיקריב כל תורתך ותפלותיך לפני הש"י ב"ה. וענית ואמרת. פי' אע"פ שהי' לך עתים שהיית בבחי' הקטנות שאינך יכול ללמוד ולהתפלל כראוי. וזהו וענית שהיית בחי' עני ושפל. ואמרת. אתה תעשה את שלך תלמוד ותתפלל לפני ד'. וזה הרמז במצות בכורים אע"פ שלא הביא כי אם איזה שבילים או מעט מהפירות שנים או שלשם לפני ד' ולא עלו לגבוה בכ"ז ובאת אל הכהן שהוא הצדיק הדור והוא יעלה הכל לפני הש"י ב"ה.

(תפארת שלמה, בפרשתן. וכבר נדפס בחלק ראשון בדף מ"ב ע"ב בשבת שובה ד"ה והיה כי תבוא)

הנהגות הצדיק בעונה ובהתפארות

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלוקיך וגו' ולקח הכהן הטנא מידך והניחו לפני מזבח ה' אלוקיך (כ"ו, ג-ד). לכאורה קשה מאי זאת כשבא אל הכהן אומר בלשון לה' אלוקיך ולא אמר לה' אלוקיך ולא אמר אלוקיך. וי"ל דרמזה התורה שכל אחד צריך להבטל בצדיק הדור, שצריך לדעת מה שזכה לעשות למצוות ומעש"ט הכל הוא ע"י עבודת הצדיק. וכן הצדיק צריך ג"כ לידע שכל גדולתו הוא בשביל ישראל, כמאז"ל (ברכות ל"ב) ע"פ לך רד. וז"ש "ובאמת אל הכהן", היינו אל הצדיק "ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלוקיך", מה שזכיתי להבאת ביכורים הוא בזכותך שמיחד הקב"ה שמו עליך ונקרא אלוקיך. "ולקח הכהן וגו' והניחו לפני מזבח ה' אלוקיך" היינו הצדיק צריך להחזיר זאת שידע שכל מה שזכה למדרגות בעבודת הש"י הוא בשביל ישראל בזכותם וקדושתם, ולקח הכהן זאת מה שאמרת לו שהכל הוא בזכות הצדיק והניחו לפני מזבח ה' אלוקיך" שיניח זאת לפני מזבח ה' אלוקיך, שידע בעצמו שהוא זכה להתעלות במעלה רמה בזכותך שמיחד הקב"ה שמו עליך.

(דברי יחזקאל)

לע"נ הרה"ח ר' יצחק

בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל

נלב"ע ו' סיון תשע"ד

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

"וענית ואמרת לפני ה' א-להיך" לפני שאדם בא לדבר ולהתפלל לפני ה' יתברך, קודם כל עליו להכניע את עצמו ולהתבונן במיעוט ערכו ושפלותו. וזהו שאמר בפסוק "וענית" היינו שתכניע את עצמך (מלשון "לענות מפני") תחילה, לפני "ואמרת לפני ה'".

(תפארת שלמה)

"וירעו אותנו המצרים". לכאורה היה צריך לומר "וירעו לנו" ? אלא, שפשוטם של הדברים הוא, שהמצרים במעשיהם הרעים כל כך השפיעו עלינו, עד שאנחנו עצמנו הפכנו להיות רעים...

(ע"פ השמועה)

"ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה'". אדם שמקבל מתנה מאת המלך, איננו שמח כל כך על עצם ערכו של החפץ, כפי שהוא שמח על העובדה שהמלך נתן לו מתנה. השיבותו של הנותן היא עיקר השמחה. לפיכך אמר הכתוב "ושמחת בכל הטוב" לא רק משום שהוא טוב, אלא בעיקר "אשר נתן לך ה' אלוקיך" משום שה' יתברך הוא הנותן..

(תפארת שלמה)

"לא עברתי ממצוותיך ולא שכחתי". לשם מה כפילות לשון זו? ברם, ייתכן שאדם יקיים מצווה ויסיח דעתו ממנה, כי ישכח את הקב"ה אשר הוא ציווה אותה, ויקיימה מתוך רגילות גרידא "מצוות אנשים מלומדה". לפיכך אמר הכתוב "לא עברתי ממצוותיך ולא שכחתי" בשעה שקיימתי את המצוות לא שכחתי אותך, אשר ציוויתני אותך..

(שפת אמת)

"ושמחת בכל הטוב". אפילו הבכיות לפני רבש"ע צריכות להיות מתוך שמחה ולא מתוך עצבות. ראשי תבות של בכיה: ב'שמך יגילוך כ'ל ה'יום.

(ר' נחמן מברסלב)

השקיפה ממעון קדשך (כ"ו, ט"ז) מפרש"י: כל השקיפה שבמקרא לרעה חוץ מזו, שגדול כח מתנות עניים שהופך מדת רוגז לרחמים. "מתנות לעניים" לא נאמר, אלא "מתנות עניים" ורמז להצדיק שרואה את עצמו בבחינת עני ושפל ומשפיע מתנות לישראל, שמהפך השקפה רעה לטובה, רוגז לרחמים.

(כ"ק אדמו"ר מבאיאן זצוק"ל)

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך. אמר אאמו"ר (בעל "דברי ישראל") זצוק"ל שה-והשיגוך מיותר כי ממילא מובן אם באו עליו כי השיגוהו? אלא והשיגוך לשון השגה, כי עיקר הברכה שתהיה לו גם השגה מה לעשות עם הברכות, א"כ והשיגוך היא עצמה מן הברכות.

(ישא ברכה - מודד"ץ)

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך. כי יש ברכה שאין המתברך יכול לקבל והקב"ה שומר את הברכה. ובוודאי מכל דבר טוב נשאר הברכה, וכשהוא אינו מוכן לזה יתן לו הקב"ה לעת הראוי או לפעמים בעוה"ב כשאינו יכול לקבלו בעוה"ז מול זאת נאמר והשיגוך.

(שפת אמת, ומצויין שם ששמע זאת מהרבי ר' בונים ז"ע)

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך. צריך להבין זה, שאין לו ביאור, לכאורה היה ראוי לומר להיפך, שהוא ישיג את הברכות, ולא שהברכות ישיגו אותו. אך דהענין הוא, כמו שהתפלל דוד המלך ע"ה (תהילים כ"ג ו') אך טוב וחסד ירדפוני וגו', והיינו, כי לפעמים אדם בורח מן הטוב מחמת קוצר דעתו, שאינו יודע אם הוא טוב, ולכך התפלל דוד המלך ע"ה אך טוב וחסד ירדפוני, שהם ירדפו אחרי וישיגו אותו, אף שאינו יודע לרדוף אחריהם, והוא שמרמזו ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך. (הגל מחנה אפרים)

וישמע ה' את קולינו. וישמע ה' את תפילותנו לא נאמר, וישמע ה' את קולינו, ללמדנו בא, שצריכים לצעוק בקול בעת צרה, ועי"ז עונה ה' תיבה, ואף כי לפעמים ענה ה' במשך איזה ימים, ואפילו לכמה שנים, כדאיתא במדרש, יש תפילה לכמה שנים, אבל הצעקה בקול מועלת. והעיקר לבקש על הכלל כולו, ולבקש אחרי קיום המצוה, כמו שא"א תפילות הרחמן אחרי שקיימנו מצוות ברהמ"ז.

ברוך אתה בנאותך וברוך אתה בצאתך. מפרש"י שתהא יציאתך כביאתך בלא חטא. עיין מה שדקדק "פנים יפות" וי"ל כי באמת נמנו וגמרו שנח לו לאדם שלא נברא ועכשיו שנברא יפשוט במעשיו, כי אדם עולל לחטוא וטוב שלא נברא ולא יחטא וכי כן מי שנברא אינו ברוך כי טוב היה שלא נברא, אבל כאשר יצא מהעולם והוא ברוך שלא חטא, ותיקון הכל, אז למפרע ברוך יום שנברא בו, וזה פירוש מאמר הכתוב ברוך אתה בנאותך לעולם וברוך אתה בצאתך, אם יציאתך כביאתך בלא חטא אז ברוך אתה בנאותך ג"כ וק"ל. (כתב סופר)

"והיה כי תבוא אל הארץ" עשה מצוה זו שבשכרה תכנס לארץ (ספרי). באמת לא נתחייבו ישראל להביא בכורים אלא לאחר שכבר נתיישבו בארץ ישראל "לאחר ירושה וישיבה". ברם, עצם הדבר שקבלו עליהם כבר עתה לקיים את המצוה הזאת לכשיכנסו לארץ ישראל, שימש זכות בידם לסייע אותם כי יוכלו להכנס לארץ ישראל.

(מלבי"ם)

מעשי צדיקים

המלך בשדה

רחמנו כרחם אב על בנים, רצוני לגלות ללמוד תורה בעיר הסמוכה, ולא כאן בעירנו אצל גויי הארץ! [חוק המקום התיי להם ללמוד תורה רק בתום יום הלימודים בכיה"ם העירוני], על זה בכה, את זה ביקש, ללמוד במקום שליבו חפץ.

אלול שנת תרצ"ז. בביתו של החסיד ר' שלמה וייס ז"ל בעיירת 'פעזינג' הסמוכה לפרשבורג, והנה קול נער בוכה היה זה בכיו הטהור של הילד יצחק טוביה זצוק"ל, שעתידי להאיר ברבות השנים לתפארת ישראל כגאב"ד עיה"ק ירושלים. מתחנן הוא לאביו בדמעות שלישי: "טאטני, אב הרחמן,

האב, ר' שלמה, שמח על בקשתו זו כמוצא שלל רב. אך מאידך, רצה לחנך בעצמו בעיני פקוחא את בנו, לקיים את ה'זשונתם לבניך' כפשוטו. אך הנער בעמדתו: הלא אמרו (אבות ד' י"ד) "הוי גולה למקום תורה", מאידך האב משיב לעומתו, הלא כתוב: "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אמך".

משלא הגיעו לעמק השווה, עשו כדת של תורה, והחליטו לגשת לדין תורה. ואכן ביום בהיר של ימי הסליחות, נראו האב והבן בבית דינו של מרן אב"ד גאלאנטע, הגה"ק רבי יהושע בוקסבוים הי"ד, מגדולי מאורי התורה בימים ההם לדין תורה מאין כמותו, דיון שכולו קדושת השם וקדושת התורה. האב והבן הרצו את טענותיהם, שהפליאו במאוד את הדיינים והשומעים, זה טוען 'נפשי חשקה בתורה' וזה טוען 'לא כך דרכה של תורה' ומי כעמד ישראל. משסימו להרצות את דבריהם, הושלך הם בהיכל, עת כל המשתתפים מצפים לפסק הדין' שגופי דרכי התורה תלויין בה. בדמע מרוגש, הוציא הגה"ק מגאלאנטע פסק דינו בנחרצות: "אצל אב ירא שמיים כזה, עדיף להיות בן סמוך על שולחן אביו, מאשר ללמוד ביישיבה אך להיות סמוך על שולחן אחרים".

שנתיים מאוחר יותר, שנת תרצ"ט, ימים אחדים לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה, העולם כמרקחה. חיל ורעדה יאחזוק, בכל עבר דם ואש ותימורת עשן. כל הדרכים כבר בחזקת סכנה ובלבול, הפחד והבהלה בכל משלה. כולם מחפשים דרכי מילוט להציל נפשותם ונפשות בני ביתם להימלט מהרע.

באחד מהימים הטורפים הללו, התפשטה בשורת הצלה כאש בשדה קוצים. אורגנה רכבת הצלה לילדים!!! רכבת המיועדת לאלף ילדים בלבד, שתשמש עבורם כמציילת חיים [היה זה אחוז פעוט לעומת יתרי ילדי המדינה]. אלו שיזכו לעלות עליה, יגיעו לאנגליה, שם תיקח עליהם חסות הממלכה האנגלית. הבשורה המרנינה הביאה את כל ההורים לרוץ ולתור, ולעשות כל טצדקי להשגת אישור עליה על רכבת זו, לוודא שבנם יהיה אחד מאותם אלף. גם ר' שלמה דגן, אביו של הילד יצחק טוביה זצוק"ל, ניסה בכל דרך להביא הצלה לילדי ביתו, אך בראותו שלא עלה הדבר בידו לא התרגש יתר על המידה, בהטעימו בדברי חיזוק לביתו ולבניו, "ממה נפשך, ברצות ד' את הצלת בנינו - הלא נקבל הכרטיס הנכסף לידינו, ואם חלילה איפא - מה יעזרו ההשתדלויות המרובות, על כן נשים ביטחוננו בד' הטוב והוא יגמור בעדנו".

והנה, את אשר יגורו - בא. באחד מן הימים החלה המלחמה והתקדרו שמי העיירה. חיילי השטן השתלטו על העיר ומבואותיה, כשראשית דבר שלחו להזמין לפנייהם את רב העיר, מרן רבי יהושע לייב שילעל זצ"ל, להתייצב בפניהם בהקדם ומיד. והנה בטרם הספיק הרב דמתא לצאת ולהתייצב בפניהם, זימנה ההשגחה העליונה שבדיוק בשעה ההיא עבר למולו הנער יצחק טוביה, שנקלע שם בהשגחה פרטית. הרב שלחו במהירות שירוף למורו ורבו הגה"ק רבי עקיבא סופר זצ"ל, מרן ה'דעת סופר', רבה של עיר פרשבורג הסמוכה, להזכירו לפניו ולשאול בעצתו כדת מה לעשות. כמצוות הרב יצא יצחק טוביה ללא שהות לפרשבורג לבית המרא דאתרא. ה'דעת סופר' ענה לו בצער להשיב לרבו: "עת צרה היא ליעקב, ואין לאל ידי מה להציע, אלא תפקידנו בזה הזמן להישען על אבינו שבשמים, שינחנו על פי רצונו ית"ש".

ובהערכה ליצחק טוביה שעשה את שליחות הדרך עד לכאן, הוסיף הגאון ה'דעת סופר' לאמר לו: "ראה, מגלגליך זכות ע"י זכאי. היום הגיע לידי כרטיס הצלה לרכבת 'קינדר טראנספורט', הרי הוא שלך. רוץ הביתה ואמור להוריך שמחר תצא הרכבת, ואתה מבין האלף הנבחרים, וציווית את ברכתי 'כי מלאכיו יצווה לך לשמרך בכל דרכך, אמך'".

הילד השיב את שליחותו לאב"ד, ומשם הלך לבשר להוריו על הצלתו. למחרת נפרד הילד מהוריו כילד בגיל י"ב, לפני בר המצווה, בדמע ובתפילה. לפני שעלה לרכבת נתן לו אביו ר' שלמה הי"ד מתנת פרידה: סיודר תפילה בו כתב לבנו 'אחוז עצמך בה' בכל עת ובכל מקום'. בכך זכה אותו נער יצחק טוביה, להיות אוד מוצל מאש יחיד מכל העיירה כולה

הי"ד.

לימים הפטיר גאב"ד ירושלים זצוק"ל: ראו מעלת חינוך בן אצל אב, אילולי אותו דין תורה אצל הגה"ק מגאלאנטע, להתחנך בבית האב, כי אז הייתי גולה למקום אחר, ללא יכולת לבצע שליחותי אצל ה'דעת סופר' ולקבל כרטיס הצלה. הרכבת הגיעה לאנגליה, שם פונו הילדים למחנה בסמיכות ללונדון הבירה. הילד יצחק טוביה הפך בה לדמות נערצת שהפיחה חי רוך בשיחות חיזוק לחבריו, אודים מוצלים מעמק הבכא, תושבי המחנה. שנה לאחר מכן, שנת ת"ש, ובתוך המחנה מורגשת תכונה רבה. הילדים המיומנים מצפים לאורח רם מעלה. המחנה כולו כמרקחה. מהדרים, משפצים, מנקים ומתכוננים שיהיה הכל על הצד היותר טוב, ראוי ומוכן כדבעי לכבוד אותו אורח רום המעלה, הלא הוא המלך יורם הודו! מלך אנגליה בכבודו ובעצמו שעומד להגיע לכקר את הילדים, שעליהם נתן את חותמו, ופרס אחריות שלטונו עליהם.

ביום המיועד יצאו כל הילדים לשדה על אם הדרך, בואכה שערי המחנה, כולם נעמדו בכבוד הראוי, הביטו וחיכו בקוצר רוח לעבר האופק הרחוק, ציפו לבואו של המלך. והנה בשעה היעודה, בנקודת האופק נראית תנועה רבה, וממרחק נשמעים חצוצרות ושעטות סוסים ומרכבותיהם, הפמליה הכבודה כבר כאן. אט אט נגלו לעיניהם ניצניה הראשונים של פמליית המלכות, גדודיה, חייליה, חצוצרותיה ופלוגת חיילי השרד לבושי המלכות. קבוצה ראשונה של פרשי המלך והחיילים, אחריהם מרכבות השרים, ובתוכם ברוב פאר מרכבת המלך, כולו אומר כבוד והדר ובתוכה המלך בכבודו ובעצמו. כשהתקרבו הגדודים לעבר הילדים, האטתה הפמליה את מרוצתה, עתה יוכלו הנערים לראות ולהתקרב למלך. כולם עמדו דום וקדו קידה, כך התנהלה כל הפמליה בניחותא רבה לקול התופים ותרועת החצוצרות.

לפתע, בלא הודעה מוקדמת, פרץ נער אחר מן השורה ורץ קדימה הישר לעבר מרכבת המלך. הזקיפים והחיילים מיהרו להרחיקו, אך המלך עצר בעדם, הורה לעצור את המרכבה, לקרוא לילד ולשמוע מה בפיו.

בעיניים בוהקות קד הילד קידה ופתח ואמר לפני המלך: "אדוני המלך! כמה אסיר תודה אני לפניך, על חסדך הגדול שעשית עמנו, שהצלת אותנו מגיא ההריגה ומעמק הבכא, וכמה אני אסיר תודה על חסדך הגדול, אשר ברוב טובך פרסת חסותך עלינו, והבאת אותנו אל ממלכתך הטובה ממלכת החסד תודה רבה לך אדוני המלך!".

כאן פרץ הילד בבכייה, וכשכולו תחינה המשיך ואמר: "אבל אדוני המלך! שמחתי אינה שלימה בהעלותי על ליבי את הגעגועים להורי היקרים, שנשארו מאחור בתוך הגיהינום הנוראי, שם בין חיות הטרף! נפשי יוצאת מדאגה עליהם, מי יודע מה עלה או יעלה בגורלם? לו רק היית מציל גם אותם, בי אז הייתה שמחתי שלימה!". דממה השתררה. הכל בהו בתדהמה על תעוזה של ילד. המלך, הלא מלך הוא, ולא ענה כלום. רק שאל לשמו ומשהשיב הנער, נופף לו המלך לשלום, וכעבור רגעים ספורים נראה שובל המרכבה הרחק מאחור.

כעבור שבועיים ימים הופיעו בשערי המחנה אביו ואמו של אותו ילד, מלווים בגדוד מלכותי, חיבקו את בנם החכם הבן האמיץ שעל ידו באה הצלתם ותשועתם, הצלת חייהם. [מקורות: ספר 'רבינו הגדול אמרו' גאב"ד ירושלים. עדות נאמנה מפי השמועה. הרה"ח הרב מאיר גרליץ].

פארן יודת אלת, ואלה ב'ח'ים פ'לטיים, ומס'לפ' ב'ין פ'אנליים א'רס'ל'א מ'ה פ'ם צ'ריכ'ים, וכלפ'מ'א שלמ'ח ו'לאל'א מ'ה פ'ם צ'ריכ'ים, מ'יד שלפ'א ח'סר אל פ'יג' מ'לכ'א, פ'אל של'ח אל פ'לצ'יון א'לפ'א אל בק'ל'א ומ'ל'אל'א של פ'אנליים. ר'ק צ'ריך א'דל'א שק'ל ו'חומר ב'ן פ'נו של ק'י'א אל ל'סק'י'ן פ'ארן פ'ו"ד, אל מ'לך פ'אליכ'ים פ'ק'י'פ' שלמ'אל כל פ'ארץ כ'באד'ו, פ'אל יודת א'לת כ'באד'ו א'לפ'אנ'א "פ'ארן ב'לד"פ ו'לאל'א ו'למ'ח כ'ביכ'ל מ'ה שלפ'אנליים מ'בק'ליים, ר'ק צ'ריך א'לש'ל א'לפ'ק'ל. "ק'רופ פ'י א'ל ק'ארלו"י" פ'אל ק'רופ א'לין ו'יג' מ'כ' פ'לנ'פ, א'לפ' א'וי י'אל א'לש'ר ו'ק'ר'אל'ו פ'אלמ'ג' ר'ק מ'י ש'ינ'צ'ל מ'פ'לס'ר', ו'אלמ'ר י'ש'ר כ'ך פ'ל פ'פ'צ'ל'א ל'וי, א'לפ' מ'ה ל'ם פ'אליים ל'וי?! ו'פ'ארן מ'צ'ל א'לל'א, א'ל א'ל א'לפ'י'ן ו'לפ'ק'ל ב'ני ח'יי ומ'צ'וי ל'וח'א, ו'סינ'ע'ל'א ד'למ'א, ו'לנ'כ'פ' א'למ'ר פ'ג'לפ'פ' ל'וי, ו'לכ'ל'א ל'שנ' ס'לפ'פ', פ'ארן יכ'ל א'ל יכ'ל א'לפ'א פ'אלמ'א פ'אלמ'א אל כל פ'ק'ל'ש'ל.

זכור אהבת קדומים
בעל ה"עקידת יצחק" הי"ד

פועל ישועות (פרק ה' מספר "רועה נאמן")

ליו"ד דארמו"ר רבי יצחק מנחם בן לאדמו"ר רבי שמואל צבי הי"ד זצוקללה"ה זי"ע בעל הספר "עקידת יצחק" - ליו"ד כ"ג באלול התש"ב

מכל רחבי פולין זרמו המונים לאלכסנדר. אנשים שמזמן כבר עזבו את דרך הישר, ידעו גם הם שהרבי באהבתו העצומה לכל יהודי, באשר הוא יהודי, לא ימנע מהם את ברכתו ואת ישועתו. ברכת הרבי הביאה ישועה לגופו של אדם ולנפשו, ואלה שנתברכו מפי קדשו הושפעו על ידו וחזרו למוטב. מופלאה היא עדותו של אחד מאנשי הסגולה המיוחדים בפולין, בקי בכל חדרי התורה בנגלה ובנסתר, הגה"ק רבי אברהם שמעון מז'ליחוב, ששימש תקופה ידועה כמשגיח בשיבת חכמי לובלין. באחד ממכתביו לתלמידו שחלה במרה שחורה, הוא כותב: "אם חס ושלום לא יועילו לך דברי, ורעיונך יבהלך חס ושלום, מוכרח אתה להגיד לאביך שיסע עמך להה"צ מאלכסנדר הסמוך ללאדז'. ואל תהיה חכם בעיניך הלוא יש לנו ב"ה קדוש עליון בוועין, (הכוונה לרבי מצ'ורטקוב ששהה באותה תקופה בווינה, אוסטריה. המחבר) כי תדע אשר כל צדיק וצדיק יש לו כוח מיוחד, וזה הצדיק שליט"א באלכסנדר יש לו כוח מיוחד להושיע מבבלולי רעיונים". פוק חזי מאן גברא רבא דקמסהיד עליה!

~ ~ ~

הרפואה לא היתה התחום היחיד בו הושיע הרבי את חסידיו. עניני ממונות היו חלק נכבד מהשאלות שהופנו אליו, בעל פה ובכתב. עניני מסחר מסובכים ביותר נפתרו בעצתו. לא פעם עמדו סוחרים ותיקים נדהמים ומשתוממים מהבנתו העמוקה של רבם בעניניהם. אך תנאי ראשון ל"יושע" היה "ויאמינו". עצתו של הרבי ודבריו הביאו לברכה וישועה, רק אם נתקבלו על ידי האנשים כפשוטם, מכיל להרהר אחריהם.

וכך ספר החסיד ר' יהושע קריסטל ז"ל (נפטר בבני ברק): בהיותו אברך סמוך על שולחן חותנו, ישב ולמד כמנהג האברכים. מדי פעם נסע לרבנו להתעלות במעלות התורה והחסידות. באחת מנסיעותיו, מסר קוויטל להזכיר את עצמו, כנהוג. הרבי הסתכל בקוויטל, ואמר לו: יהושע: "תהיה לך פרנסה והצלחה". האברך הצעיר נבהל והשתומם על התשובה: "הרי הוא יושב ולומד סמוך על שולחן חותנו, ללא כל דאגות פרנסה, ומדברי רבנו משמע שעליו לעסוק במסחר!" כשגשג את אביו, ספר לו את הדברים ואמר לו שהחליט להתחיל לעסוק במסחר מיד כשיחזור לביתו. האב נדהם: "ותורה מה תהא עליה?" ולא התקררה דעתו עד שנכנס אל רבנו עם בנו ושאל שוב: "היתכן? בני יהושע רוצה להתחיל במסחר כפי שהבין מדברי רבנו, ומדוע שאברך כמוהו לא ישב במנוחה ויעסוק בתורה יומם ולילה?" הרבי הראה לאב ולבנו פנים שוחקות ואמר להם בזו הלשון: "נו, פרנסה בגימטריה נשמה, כך מבואר בספרים הקדושים, יהי רצון שיצליח בדרך הלימוד והתשובה". ר' יהושע חזר לביתו ולתלמודו. כעבור ימים מעטים נודע שהבנק, שבו היתה מושלשת הנדוניה שלו, פשט את הרגל, והוא הפסיד את כל רכושו. אז התבררה להם כוונתו של רבנו. לו היה ר' יהושע שומע מיד לדברי הרבי ומקיימם כפשוטם באמונת חכמים תמימה, היה יכול להציל את ממונו.

~ ~ ~

מקרה שונה לחלוטין ארע לחסיד ר' קלמן בעסער ז"ל: בנסעו פעם לשבת קדש לאלכסנדר, גנבו ממנו את הכסף שהביא עמו. היה זה כסף כוללות אותו אסף בורשה עירו. בדרך לא חש ולא הרגיש בגנבה שבוצעה במומחיות, ורק כשהגיע לאלכסנדר ונכנס לרבי, נוכח שכל כספו נעלם. כשהוא נחרד עד מאד החל לחפש נואשות את צרור הכסף בתקוה למצאו, אך לאחר חיפושים חוזרים ונשנים נוכח שהוא מבזבז את זמנו לריק. נבהל ומבויש עמד מול פני רבנו מאין מלים בפיו לתאר את גודל צעריו. הרבי הרגיע את החסיד הנבהל ואמר לו: "אל תדאג, כסף כוללות לא יקחו". הדברים האלה הרגיעו את האיש שבטח ברבו והיה בטוח שהכסף יושב באיזו דרך? אחת היא לו. הרבי הבטיח ודבריו יתקיימו. לאחר מספר ימים קרה הבלתי יאומן, הגנבים שלחו את הכסף לביתו.

~ ~ ~

סיפר הר"ר שמואל צבי ברוידא הי"ו: אביו, ר' בצלאל ז"ל, היה הגביר הגדול ביותר בעיר רוז'אן. הוא ייבא מכוונות חליבה משוויץ, ומכר את המכוונות לאיכרים הפולניים. האיכרים שילמו לו בחמאה משובחת, אותה הוא ייצא לאנגליה. אולם עיניהם של הפולנים הייתה צרה בעסקים וברווחים של יהודים, ורשות מס ההכנסה נטפלה אליו ותבעה ממנו הון עתק, על כל השנים, שלדבריהם לא דיווח עליהן כראוי. רשות המיסים תבעה את ר' בצלאל למשפט, שנמשך כשלוש שנים. בתום אותה תקופה אמר התובע הפולני, שיש לו עד פולני שעבד במשרד של ר' בצלאל, ואותו עד יודע את כל הפרטים על ההכנסות האמיתיות של בית העסק. ומכיון שכך, התובע

מתכוון להעלותו לדיון בבית המשפט כדי שיעיד על ההכנסות עליהן לא דווח. ר' בצלאל נסע לאלכסנדר לשבת, נכנס לרבנו ותינה בפניו את צרתו. הוא היה בטוח שמכיון שהגוי עבד במשרדו, דבריו יתקבלו ללא עוררין, ומי יודע מה עומד הגוי הזה להעיד עליו. הרבי שמע את דבריו וענה בקיצור: "הגוי עוד לא מעיד". ר' בצלאל לא הבין את התשובה, אבל בטח ברבי והאמין שישועתו קרובה. וכדברי הרבי כן היה. ישיבת בית המשפט הייתה צריכה להתקיים ביום שני, ובמוצאי שבת שלפני כן, מת הגוי.

~ ~ ~

הרה"ח ר' לייביש מקובר בהיותו בחור, התיצב לגיוס ונשלח לבדיקה נוספת. בערב חג השבועות התקבלה הידיעה שהוא נמצא כשיר לשרת את המולדת בצבא הפולני. בהגיעו לשבועות לאלכסנדר, היה נרעש ומלא חששות מפחד הצפוי לו בעתיד. כאשר נכנס לקבל "שלום" מהרבי, ספר לו בלב מר שהוא לא פטור מעבודת הצבא. הרבי הרגיעו ואמר לו: "אני מבטיח לך שלא תשרת בצבא, הענין יגמר בכי טוב, אלא שיעלה בכסף לשחד את הוועדה".

ר' לייביש נתעודד לשמע הבשורה הטובה, אך צילו המאיים של הגיוס עדיין רחף מעליו, והוא עמד נפחד מעט. באותו מעמד היה גם הרה"ח ר' שמחה אוברבוים. כשראה שאין שמחתו ואמונתו של ר' לייביש שלמות, גער בו: "מה אתה עוד רוצה?! ממה הנך מודאג? אינך מסתפק בדברי רבנו שהבטיח לך שחורר? ואמנם, למרבה הפלא שוחרר ר' לייביש מהצבא ללא כל בעיות מיוחדות, פרט, כמוכן, לכסף שנאלצו להשליש לידיו של הרופא, בדיוק כפי שחזה רבנו מראש.

~ ~ ~

ספר הרה"ח ר' יעקב דוידוביץ ז"ל (נפטר בבני ברק): בהיותו אצל הרבי באלכסנדר, נפרצה לפתע הדלת ונכנס איש צועק מרה. כשנרגע מעט והיה מסוגל לדבר, ספר תוך כפי חנוק: "ילדי, שני בני נהרגו בתאונת רכבת... קולו נקטע והפך ליבבה, אך כשראה את פני רבנו הנפנים אליו באהבה וברחמים לא עצר ברוחו וצעק: "שני ילדי הנותרים שוכבים חולים בבית חולים, האם להחליף דירה?" בניהואת, כדרכו, ענה הרבי: "כמובן שצריך להחליף את הדירה". האיש הביכה עמד שקוע בכאבו הנורא. "במה אתה עוסק לפרנסתך?" המשיך הרבי לשאול. "אני ספר" ענה האיש בשפל קול. "ומה בענין שבת קדש?" "מוכרחים לעבוד רבי" גמגם האיש "זו פרנסתי" הוסיף בהתנצלות כאילו יש במלה זו לתרץ ולהסביר חילול שבת. כששמע הרבי מלים נוראות אלו הרים את קולו וצעק: "ומה סבור אתה? קירות הבית הם שגורמים לאסון?! אם תקבל על עצמך לשמור שבת קודש מהיום והלאה, אני מבטיחך שתהיה לך פרנסה והילדים יבריאו בעזרת ה'". "רק תזכור" הוסיף הרבי לאחר אתנתהא קצרה "לשמור שבת קודש ולא לעשות בו כל מלאכה".

~ ~ ~

ספר הרה"ח ר' אברהם יצחק לנציצקי ז"ל: לשכן שלהם בעיר לודז' היה אדם חילוני שלא האמין בדרך החסידים וברבותיהם. קרה פעם שאשתו חלתה וחשה כאבים עזים בגרונה. הרופאים, שאליהם פנתה האשה, אבחנו מחלה נדירה ומסוכנת, שאין מבריאים ממנה אלא אחד מאלף. בצר לה, הפשה האשה דרכים לישועה ואביו של ר' אברהם יצחק יעץ לבעלה לנסוע לאדמו"ר מאלכסנדר. נאמן לדרכו מימים ימימה, סרב הבעל לנסוע לרבי. אבל האשה האמינה בליבה שרפואתה תגיע מברכת הרבי, וקמה ונסעה לאלכסנדר. בבואה לעיר נכנסה לרבנית וספרה לה שבעלה סרב לנסוע עמה ועל כן היא מבקשת ממנה לעזור לה להכנס אל הרבי ולהתברך מפיו. בראות הרבנית את אמונתה החזקה של האשה בדברי צדיקים, נכנסה לבעלה וספרה לו את כל הענין. הרבי צוה על האשה לעבור ניתוח, ולהודיעו ביום בו יערך. הוא הבטיח לחולה רפואה שלמה ופטרה לשלום. כפי שהבטיח הרבי, הצליח הניתוח והאשה נרפאה. כשראה בעלה את אשתו והיא בריאה ושלמה למרות כל נבואותיהם הקודרות של הרופאים, חזר בתשובה וקבל על עצמו להתנהג מאותו יום בדרך הטוב והישר.

~ ~ ~

סיפר החסיד ר' קלמן בעסער ז"ל: בנסעו פעם לשבת קדש לאלכסנדר, גנבו ממנו את הכסף שהביא עמו. היה זה כסף כוללות אותו אסף בורשה עירו. בדרך לא חש ולא הרגיש בגנבה שבוצעה במומחיות, ורק כשהגיע לאלכסנדר ונכנס לרבי, נוכח שכל כספו נעלם. כשהוא נחרד עד מאד החל לחפש נואשות את צרור הכסף בתקוה למצאו, אך לאחר חיפושים חוזרים ונשנים נוכח שהוא מבזבז את זמנו לריק. נבהל ומבויש עמד מול פני רבנו מאין מלים בפיו לתאר את גודל צעריו. הרבי הרגיע את החסיד הנבהל ואמר לו: "אל תדאג, כסף כוללות לא יקחו". הדברים האלה הרגיעו את האיש שבטח ברבו והיה בטוח שהכסף יושב באיזו דרך? אחת היא לו. הרבי הבטיח ודבריו יתקיימו. לאחר מספר ימים קרה הבלתי יאומן, הגנבים שלחו את הכסף לביתו.

זכותו יגן עלינו ועל ישראל, אמן. ת. נ. צ. ב. ה.

סניגור ליום הדין - אהבת ישראל

ישראל ו"לדון כל אחד לכף זכות", שידוע לכל כמה היא באמת מעבודות קשות שבמקדש. ושנעבוד על עצמינו לאהוב כל יהודי בלבנו ממש! זה בודאי יהיה ההכנה הראויה שלנו ליום הדין. ופעם הכריז לפני תקיעת שופר הרה"ק מקאלשיץ "מזאל אויף זיך נעמען אהבת ישראל" [צריכים אתם לקבל על עצמכם אהבת ישראל].

וכבר הזכרנו מעל גבי גיליון זה את דבריו הק' של סניגורן של ישראל בעל ה"קדושת לוי" ז"ע (פ' שופטים) אשר הוא נותן לנו את העצה המובחרת היאך לצאת כאור משפטנו לחסד ולרחמים, וכך כותב באותיות של אש: "דהנה הקב"ה שופט את כנסת ישראל בבוא יום המשפט בגודל רחמיו וחסדיו, אך צריכין אתערותא דלתתא לעזור את המידה של רחמנות למעלה. וע"י מה נתעורר אותו המדה של חסד?" וע"כ הינו משיב "כשאנו למטה מתנהגים בחסד ומלמדים זכות על כל איש מישראל, לדונו לכף זכות, ועז עי"י גם מלמעלה נתעורר אותו המידה, ומלמדין גם עליו ועל כל זרע ישראל חסדים. וא"כ האדם מעורר בעובדא שלמטה השער העליון לפתוח שערי חסד להריק ברכה על כל זרע ישראל". ע"ב לשון קדשו.

והסבר לכוח העצום של 'אהבת ישראל' ניתן ללמוד מתוך דברי אור שבעת הימים הבעל שם טוב הק', וזה לשון קדשו: "הנני מעיד עלי שמים וארץ, אשר במשפט הקשה שהיה על איש אחד בבית דין של מעלה, איש פשוט שלא ידע רק להתפלל ולומר תהילים, והיה מופלא באהבת ישראל בכל כוחות נפשו. במחשבה - שחשב תמיד באהבת ישראל, בדיבור - שהיה מדבר באהבת ישראל, ובמעשה - שהיה מהנה לכל אחד מישראל כפי כוחו, הצטער בצערו של כל אחד מישראל בין איש ובין אשה ושמה בשמחתו, ופסקו בבית דין של מעלה חלקו בגן עדן בין הצדיקים הגאונים שאמרו רז"ל שהם אהובי ישראל".

ומביא את גודל הצער שיש לו בשעה שיש צער לחבירו שגדול כקודש הקודשים, וכלשון קדשו "אנחתו של יהודי על צערו של הזולת - משברת מחיצת הברזל של המקטרגים, שמחתו וברכתו של יהודי השמח בשמחתו של הזולת ומברך אותו, מקובלת לפני הקב"ה כתפילתו של רבי ישמעאל כהן גדול בקודש הקודשים" (את דבריו קדשו של הבעש"ט מצטט הרה"ק הרי"ץ מליבאוויטש ז"ע בא' מכתבי קדשו). ורואים מפה את הכוח העצום שיש לכל אחד מאתנו, כאשר משקיעים כוחות באהבת ישראל' לאהוב כל יהודי בלבנו ממש. ובכך מתבאר יפה דברות קדשו של הרבי מווארק' ביסוד הדרך של כל ווארק' חסיד "ולא ששת"י אפילו בשמחה שלי בשעה שחבריי נכשלו. שבשבעה שחבריי נמצאים בצער, אני שותף להם בכל הדרכים, ואיני מסוגל באותה שעה לשמוח על דבר שבעולם..."

וידוע המעשה על הרה"ח רבי אברהם מאיר מווארשא ז"ל שהיה בעל תוקע אצל רביה"ק בעל ה"ישמח ישראל" ז"ע, ובכל שנה ביקש מהרבי שיאמר לו את סוד התקיעות, ולא אמר. בשנתו האחרונה של הר"ר אברהם מאיר אמר לו הרבי "תמיד אתה רוצה לדעת את סוד התקיעות, עכשיו אומר לך - הסוד הוא לאהוב כל יהודי ויהודי, יהיה מה שיהיה. כלום סבור אתה שכוונתי ליהודי המתפלל בכל יום, ושמוא אף לזה המתפלל רק בשבתות, ואולי תחשוב שכוונתי לאהוב גם את היהודי שמגיע לבית הכנסת רק ליום כיפור?! ובכך כל זה פשיטא, על זה איני צריך את הסכמתך!".

והמשיך להסביר לו את כוונת קדשו "אך כוונתי היא ליהודי פשוט ובער, ההולך ביום הכיפורים ורואה לתימהונו כי החנויות סגורות ושואל מה זה, ואומרים לו היום הוא יום משפט, וכשזומע זאת מתעוררת בקרבו הנקודה היהודית ורץ לביתו, ואומר לזוגתו: את יודעת, היום יום משפט ואנחנו צריכים ללכת לבית הכנסת, כי אני זוכר שסבי היה הולך להתפלל ביום הזה, והיא אומרת לו עוד לא בישלתי סעודת צהריים כי החנויות סגורות. ובשומעו כך, מיד הוא לובש כלי קרב ורוכב על סוסו היערה וצד ארנבת ומביא לב"ב לבשל צהריים, והולך ולוקח את הסכין ומגלח עצמו לכבוד היום, ואוכל צהריים, ולוקח את זוגתו ורוכב אל פתח בית הכנסת, וכשבא לפני שער ביהכ"ס אומר: "רבש"ע אתה יודע שאני נבער וריק, איני יודע לקרוא ולהתפלל כי לא למדו אותי, ולמה אכנס לביהכ"ס, על כן רבש"ע אני מודה לך על העבר ומבקש ממך על העתיד", ורוכב חזרה הביתה... ליהודי כזה התכוונתי, כזה יהודי ג"כ צריך לאהוב!

והשיב הר"ר אברהם מאיר: יהודי כזה יכול הרבי לאהוב... אמר לו הרבי: "הרי רצית לדעת את סוד התקיעות, כלום חושב אתה שהם דברים הנקנים באמירה, צריך לעבוד ולעמול הרבה כדי להגיע למדרגה זו של אהבת

בסוף הבאת הביכורים אומר המקריא (פרשתן כ"ו, י"ד) "שמעתי בקול ה', עשיתי ככל אשר צויתני" מפרש"י ז"ל "עשיתי ככל אשר צויתני - שמחתי ושמחתי בו", פ' 'שמחתי' אני בעצמי, ושמחתי בו גם שמחתי בו אחרים. ובכך מסיים שבזכות זה יזכה לקיום מאמר הכתוב (שם שם, ט"ו) "השקיפה ממעון קדשך מן השמים, וברך את עמך ישראל ואת האדמה אשר נתת לנו כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש" מפרש"י ז"ל "השקיפה ממעון קדשך - עשית מה שגזרת עלינו, עשה אתה מה שעליך לעשות, שאמרת 'אם בחוקותי תלכו ונתתי גשמכם בעתם', ועד"כ 'אשר נשבעת לנו כאשר נשבעת לאבותינו' מפרש 'לתת לנו, וקיימת 'ארץ זבת חלב ודבש'".

מכאן רואים את גודל האהבת ישראל שצריכים לקיים בהבאת הביכורים, בכדי לזכות לברכות מן השמים, שלא מספיק די ב'שמחתי' שאני בעצמי ישמח בה, אלא גם בנוסף לזה 'שמחתי בו' לשמח אחרים בו. ואז זוכים להיות כלי מחזיק לברכה לקבל את כל ההשפעות טובות, כמו שנתברכו אבותינו אברהם בכל יצחק מכל ויעקב כל, כן יברך אותנו כולנו יחד בברכה שלימה' (ברכת המזון) ב"ארץ זבת חלב ודבש". ולא סתם הוא זוכה להיות כלי מחזיק לברכה, משום דברי המשנה בעוקצין (ג', י"ב) "אמר ר"ש בן חלפתא לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. שנא' ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום", ובכך שזיכה אחרים, המביא את הביכורים לפני ה', זוכה להיות כלי מחזיק לברכה.

דמות וסמל לאהבת ישראל אמיתית בכל הרמ"ח והשס"ה, ראו בווארק', איך שראו את אהבת הבריות, והרגישות למצוקת הכלל והפרט, ועל כולם עמד כרועה נאמן הרה"ק רבי יצחק מווארק' ז"ע שהיה רואה מיד על יהודי אהבה וחיבה מיוחדת, והיה מקרבו מחזקו ומעודדו. וכך הוא פירש את מאמר ר' זירא בגמרא (מגילה כח). "ולא ששתי בתקלת חבריי" ולכאורה נשאלת השאלה, וכי כלום יש רבותא בכך שאדם אני שש ושמח בתקלת חבירו? אלא הפירוש הוא 'ולא ששתי' אפילו בשמחה שלי בשעה שחבריי נכשלו. שבשבעה שחבריי נמצאים בצער, אני שותף להם בכל הדרכים, ואיני מסוגל באותה שעה לשמוח על דבר שבעולם (תפארת רבותינו עמ' 12).

ובכך גם פירש הרבי מווארק' את פירוש הכתוב (דברים כ"ב, ד') "הקם תקים עמו" שלכאורה היה צריך לומר 'הקם תקים 'אותו', וגם למה כפל הלשון של 'הקם תקים' ואמר הרבי מווארק' 'הקם' אם אתה מקים את הברך, 'תקים עמו' דהיינו שתקום אתה בעצמך עמו, כדרך שאמרו חז"ל (ב"ק צב). "כל המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה" (עפ"י גיליון "אמרות טהורות" פ' כי תצא תשפ"ב. ומקור הדברים נאמרו ע"י הרה"ח ר' קלמן אברהם פרנקל ז"ל, ומצוינים בספר "באוהלי צדיקים עמ' קצ"ז).

מעשה היה שאבא נכנס עם בנו אל אוהבן של ישראל, הרבי מווארק' ז"ע, והתנה בפניו את צרתו, שהרופאים אמרו על בנו שהוא במצב קשה, ונתנו לו מס' ימים לחיות עלי אדמות. הרבי עצם את עיניו, ושוטט בעולמות העליונים, ולאחר כמה רגעים אמר הרבי לאותו אבא, אני רואה שנגזרה הגזרה, ושערי שמים נעולים... האבא לקח את בנו, ומתיישב על העגלה שדמעות נגרים מעל עיניו, וחוזר חזרה אל ביתו, לקבל הכל באמונה פשוטה ושלימה שהכל מהבורא ב"ה. ובאמצע הדרך הוא שומע קול פרסאות סוסים רצים, הוא אז הצידה לתת לעגלה לעבור, ואז הוא רואה את הרבי מווארק' בכבודו ובעצמו, הוא מסמן ליהודי לבוא ולהיכנס אל מעמקי היער, תוך שהוא מסביר לו שנכון ושערי שמים נעולים, ונגזרה הגזירה לדאבונינו הרבים, אני לא יתן לך ללכת ככה בחזרה אל ביתך, ובכך כאב את כאבו, תוך שהם יחד מתפללים ומתחננים לקל מלך רופא נאמן, ומורידים דמעות כמים לרפואה השלימה והמהירה של הילד. לאחר כמה שעות, אמר הרבי מווארק', הנה נפתח כעת השער, בכך שכאבתי את הצער עמך, והרגשתי את הצער בעצמי, וראו בשמים את האהבת ישראל, ובכך פעלנו את מידת הרחמים לפעול עבורך ישועה, סע לדרכך לחיים ולשלום, והכל יבוא על מקומו בשלום.

ובכך רואים הלכה למעשה שהיה נהוג לא רק בחסידי ווארק', אלא גם ברבים ומאורם שלקח על עצמו לכאוב את כאבו של השני, ושראו זאת בשמים, התגלה מידת הרחמים, לגזור גזירות טובות, ולהוריק רפואות וישועות. ודבר בעיתו מה טוב, ימי הרחמים והסליחות שחוף מעצם עבודת התשובה והחשבון הנפש, עלינו לדאוג גם למליצי יושר ועורכי דין טובים שיסגרו עלינו לזכות לשנה טובה ומתוקה. ואין לך סניגור כמו המידה של "אהבת

ישראל! ואילו זה שרוצה רק לדעת, לא יועיל כלום בכוונותיו... (עפ"י "אורות רבותינו מאלכסנדר" עמ' ה).

גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב, שאור שבעיסה. וזה העבודה המוטלת עלינו בחודש אלול, להסיר מעלינו את השאור שסעיסה'

שמעכב מאתנו לעבוד את הבורא ית"ש בשלימות וכראוי, ואחד מהדברים שמעכבים אדם, זה המדרגה של אהבת ישראל' ושל ל'דון את האדם לכף זכות', שבוודאי אם נעבוד על עצמינו יותר ויותר לראות את הנקודה הטובה אצל כל יהודי ויהודי, נוכל להגיע למדרגה הגדולה של אהבת ישראל, שהיא המדרגה שמתקבלת לפני הקב"ה יותר מתפילת רבי ישמעאל כהן גדול בקודש הקודשים.

וכבר אמרו חז"ל (כתובות קיא:): "אמר רבי יוחנן: טוב המלכין שיניים לחברו יותר ממשקהו חלב, שנאמר: 'ולבן שנים מחלב' - אל תקרי ולבן שנים אלא וליבון שיניים". הלכנת שיניים לחברו, אומרים הראשונים, היא גם כאשר בלבך אינך מחבב את פלוני; מעשיו אינם רצויים לך; השקפתו זרה בעיניך - גם אז עליך להסביר לו פנים. באבות דרבי נתן (פרק יג, ד) מובא: "והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות. כיצד? מלמד שאם נתן אדם לחברו כל מתנות טובות שבעולם ופניו כבושים בארץ - מעלה עליו הכתוב כאילו לא נתן לו כלום. אבל המקבל את חברו בסבר פנים יפות, אפילו לא נתן לו כלום - מעלה עליו הכתוב כאילו נתן לו כל מתנות שבעולם". ופה מקבל דברי הרבי בעל ה"ישמח ישראל" משמעות מיוחדת בדבריו אל הבעל תוקע הר"ר אברהם מאיר הרבי: "הרי רצית לדעת את סוד התקיעות, כלום חושב אתה שהם דברים הנקנים באמירה, צריך לעבוד ולעמול הרבה כדי להגיע למדרגה זו של אהבת ישראל! ואילו זה שרוצה רק לדעת, לא יועיל כלום בכוונותיו...".

ובשפתי צדיקים

עיקר הבקשה בר"ה על מלכות שמים

כי תצא מחנה על אויביך ונשמרת מכל דבר רע. הנרא' לרמז בזה על יום ר"ה הבעל"ט אשר מחנות הסט"א הם קמים על האדם ביום הדין כמ"ש ויבואו בני אלוקים להתיצב על ה'. מלך וצבור מלך נכנס תחלה לדין. ר"ל מה שנוגע לכבוד הבורא ב"ה מלך מלכי המלכים - הקב"ה הוא הנכנס תחלה לבקש. ולהתחנן על דרך זה ומה שנוגע לצרכי עצמו בתוך עמי אנכי יושב.

עיקר ההכנה לר"ה אחדות ישראל

ועיקר ההכנה על יום הנורא הזה להיות אחזה וריעות בין בני ישראל כמ"ש בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ד' לשון אחזה וריעות. וז"ש אז ירננו כל עצי היער לפני ד' כי בא לשפוט את הארץ. עצי היער רמז לעמי הארץ הם אילני סרק. גם המה בכלל ישראל יכונה כי לא יבצר מכל איש מבג"י להיות לו איזה מעלה שלא נמצא בזולתו. וזה הרמז בפ' שהתחלנו כי תצא מחנה על אויביך ונשמרת מכל דבר רע. לבל ידבר ח"ו רע על חברו ולא יראה כלל בחסרונו רק במעלות חברו וז"ש מי האיש החפץ חיים לבקש בר"ה כתבנו בספר החיים. נצור לשונך מרע לבל ידבר על חברו סור מרע ועשה טוב. וזהו הכנה ליום הדין להוציא משפטינו לאורה. כי אם האדם מחזיק את חברו בחזקת צדיק אזי גם אותו יכתוב בספרי הצדיקים.

(תפארת שלמה, פ"כ תצא)

כשבג"י באחדות יש כוחם להמשיך השפעות טובות להם ולכל ישראל

והיה כי תבא כו'. נראה לפרש דהנה יש שני מדרגות צדיקים, יש צדיק עובד ה' מיראה כל ימות החול, ובהגיע שבת קודש ניתוסף עליו קדושה יתירה שעובד מאהבה, כי בחינת שבת היא אהבה, ובוא יבוא הצדיק במדרגת אהבה, ויש צדיק שגם בימי החול עובד ה' באהבה, וזה הצדיק נקרא בשם "שבת" כדאיתא בזהר הקדוש תלמיד חכם נקרא שבת, והיינו כי שבת היא בחינת אהבה, והצדיק הזה ג"כ תמיד בבחינה הזאת לכן ג"כ נקרא שבת.

וזהו שאמרו חז"ל "כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים", ר"ל הצדיק שהוא תמיד בבחינת אהבה והוי כמענג עם השבת שמתענגין זה עם זה, כי הוא תמיד בבחינת אהבה כמו השבת, נותנין לו נחלה כו' ר"ל נחל ה', הוא הנחל העליון אשר משם מושך הצדיק השפע לישראל. וזהו דמצינו באליהו הנביא ז"ל "וישב נחל כרית והעורבים מביאים לו לחם", ולכאורה למה בחר ה' בעורבים שהם אכזרים על בניהם שהם יביאו לו לחם? וע"פ דברינו הנ"ל כך פירושו, "וישב נחל" שהיה ממשך השפעות מנחל העליון, ודרכי העורבים הם הקליפות לטרוף טרף ההשפעות, אלא העובד ה' מאהבה גם הם ישלימו ויסכימו עמו לבלתי יגעו בהשפעה, וזהו רמז ש"העורבים הביאו לו לחם" ר"ל שגם הקליפות הסכימו עמו. וזהו "כל המענג כו' נותנים לו נחלה", כנ"ל להמשיך השפעות מנחל ה', "בלי מצרים" ר"ל בלי שום קטרוג ומונע.

וזהו "כי תבא" לשון יחיד, דהיינו כשיהיו כל ישראל באחדות, "אשר ה' אלקיך" ר"ל שבכללות ישראל יש שני הבחינות הנ"ל אהבה ויראה, ה' הוא אהבה, ואלקים הוא דין הוא יראה, אז כשתהיו כולם באחדות "נותן לך נחלה וירשתה", ר"ל אז יהיה הנחל ה' בידך להמשיך השפעות קדושה וברכה לכל ישראל.

(נועם אלימלך, פרשתן)

ושבת זו שהיא כשתי שבועות קודם יום הדין, ובמוצאי שב"ק כבר נאמר סליחות, ואמרו חז"ל (שבת קיח:): "אילו משמרין ישראל שני שבתות מיד היו נגאלין", שבת נוטריקון ש'בת ב'ז ת'תאחד, ושבת יש בכוחה להשפיע לא רק לששת ימי המעשה שלאחריו, אלא גם לשבת שלאחרי זה, ויוצא

מכך שהשבת השניה כבר תלויה בשבת זו, ובכוחה של השבת לאחד ולאגד את כולם כאחד יחד, וכלשון הזה"ק (בתפילת כגוונא) "רזא דשבת אייה שבת, דאתאחדת ברזא דאחד" והסברנו כבר בגליונות הקודמים כאן במאמר (פ' מטות תשפ"ב) שכמו שהמדות העליונות מתאחדות למעלה ב"אחד", כך גם היא מתאחדת למטה בסוד ה"אחד", להיות עמהן למעלה אחד כנגד אחד. הקב"ה הוא אחד. למעלה אין הוא יושב על כיסא כבודו, עד שנעשית בסוד ה"אחד", כמוהו, להיות אחד באחד. וזה עניין "ה' אחד ושמו אחד". ומתאחדת ברזא דאחד בשעת קבלת שבת, שכל הדינין בורחים ומסתלקים ואז זוכה הקב"ה לשבת על כסא קדשו. כך או כך שהסוד של השבת זה ה'דאתחדת ברזא דאחד' שכולם מתאחדים כאיש אחד בלב אחד לשעות רצונו יתברך ויתעלה. "ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם" כדי לעשות רצונו ית' צריך שכולם יעשו אגודה אחת, ואז יעשו רצונו בלבב שלם.

שזוכה תמיד להיות מהנותנים אהבה איש לרעהו, ולדון את כל האדם לכף זכות, ולהגיע למדרגה הנכונה והישרה של אהבת ישראל' בלבנו ממש, ולזכות תמיד לראות את הנקודה הטובה שבכל יהודי ויהודי, ולנצל את השני שבתות הללו לתורה ולעבודה, ונזכה בזכות זה לסליחה ולכפרה על כל עוונותינו, ולשנה הבאה עלינו לברכה ולישועה.

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון

a13215113@gmail.com

הודעה משמחת

ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" וב"נדרים פלוס" הפריסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלון אשרי האיש" או במספר טלפון ("קהילות"):

073-275-7000, ולהקיש קוד 8915

אין ניתן אכאם פהילג אלטאם אום פנינם לרבים אגלום אפנסהם
מכא אפאל

לע"נ

מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

"יפוצו מעיינותיך חוצה"

קח לך זכות וחלק בהוצאות הגליון השוטפות מדי שבת בשבתך

נודב לע"נ

הרב מרדכי מנחם מנדל בן הרב אהרן אריה ז"ל נלב"ע ה' תמוז תשפ"א ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פיגנבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ה-ן - 540321 ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.